

Tämä näyttely kertoo Nottbeckin suvun elämästä Tampereella. Nottbeckin teollisuussuku eli Tampereella ja toimi Finlaysonin puuvillatehtaan johdossa lähes 70 vuoden ajan vuosina 1836–1904.

Finlaysonin tehtaan perusti skotlantilainen James Finlayson vuonna 1820. Aluksi Finlaysonin tehtaalla valmistettiin kehrukoneita, mutta pian tehdas keskittyi puuvillalangan kehräämiseen ja kankaankudontaan.

James Finlayson päätti myydä tehtaansa vuonna 1836. Tehtaan osti Pietarissa asunut liikemies Carl Samuel Nottbeck. Kaupanteon jälkeen Carl Samuel Nottbeck lähetti poikansa Wilhelmin Tampereelle opettelemaan tehtaan johtamista. 20-vuotias Wilhelm Nottbeck saapui mutkien kautta Tampereelle vuonna 1836.

1. Tehtaanjohtaja Wilhelm asui perheensä kanssa Tampereella puisessa huvilassa, joka sijaitsi nykyisen Finlaysonin palatsin paikalla. Nottbeckien luona kävi usein kansainvälisiä, korkea-arvoisia vieraita. Pian suvun aateloinnin jälkeen, vuonna 1856, perheen ruokasaliin katettiin juhlapäivällinen Venäjän keisarin, Aleksanteri II:n vierailua varten. Miksi ruokasalin lattialla on karhuntaalja?

---

2. Seuraavaksi tapaat Wilhelm ja Constance von Nottbeckin. He elivät yllälistä elämää: heillä oli esimerkiksi upea puutarha, jonka kasvihuoneissa kasvatettiin muun muassa ananaksia ja persikoita. Perheen koti oli sisustettu kauniisti modinmukaisilla huonekaluilla, ja seinillä oli taidemaalauksia ja muotokuvia. Kuka on tässä muotokuvassa?

3. Wilhelm von Nottbeck toimi Finlaysonin puuvillatehtaan johdossa kuolemaansa asti, vuoteen 1890 saakka. Hänen aikanaan Finlaysonista kasvoi Pohjoismaiden suurin teollisuuslaitos. Wilhelm kehitti erityisesti Finlaysonin tehdasta ja sen ympäröimää aluetta, mutta myös laajemmin koko Tamperetta erilaisilla hankkeillaan.

a) Wilhelm rakennutti tehtaansa työntekijöille oman kirkon, Finlaysonin kirkon. Se vihittiin käyttöön elokuussa 1879. Miksi kirkko rakennettiin?

---

b) Wilhelm toi poikansa Carl von Nottbeckin kanssa Edisonin sähkövalaistusjärjestelmän ensimmäisenä Suomeen. Sähkövalot asennettiin Finlaysonin tehtaalle. Milloin valot syttyivät ensimmäisen kerran? Minkä nimiseen tehdassaliin hehkulamput asennettiin?

---

c) Mitä Wilhelm lahjoitti Keskustorille? Kenelle tai mihin tarkoitukseen lahjoitus tehtiin?

---

4. Wilhelm ja Constance saivat yhteensä seitsemän poikaa, joista yksi menehtyi ennen kastetta. Patruuna Wilhelmin pojat jättivät myös jälkensä Tampereen historiaan. Tutki poikien elämäntarinoita kosketusnäytöltä.

a) Carl oli vanhin Wilhelmin pojista. Miten Carl vaikutti Finlaysonin tehtaan kehittämiseen?

---

b) Alexander eli Sasha asettui asumaan Tampereelle. Minkä rakennuksen Alexander rakennutti kodikseen vuonna 1899?

---

c) Kuka on viereisessä kuvassa?

---

5. Wilhelmin ja Constancen poikia koulutettiin jo lapsuusvuosina tehtaan johtajiksi. He elivät toisenlaista elämää kuin muut tamperelaiset pikkupojat: he kävivät koulua ulkomailla ja heillä nähtiin esimerkiksi kaupungin ensimmäinen polkupyörä. Päättelä huonemaiseman esineistä, millaisista asioista Wilhelmin ja Constancen pojat olivat kiinnostuneita.

---

6. Yksi Wilhelmin pojista oli Peter von Nottbeck. Seuraavassa huonemaisemassa näet Peterin ja hänen vaimonsa Olgan suunnittelemassa uutta kotiaan, tätä rakennusta. Pariskunta ei kuitenkaan ehtinyt koskaan asua Milavidanin palatsissaan. Mitä Peterille ja Olgalle tapahtui ennen muuttoa Milavidaan?

---

7. Seuraavaksi näet lastenhuoneessa Peter ja Olga von Nottbeckin neljä orpolasta. Vanhempiensa kuoleman jälkeen Iris, André, Alfred ja Olga von Nottbeck muuttivat palvelusväkensä kanssa tänne Milavidaan. Kuinka pitkään lapset ehtivät asua Milavidassa? Mitä palatsille tapahtui sen jälkeen, kun lapset muuttivat pois Tampereelta?

Kun von Nottbeckin suvun jäsenet lähtivät Tampereelta 1900-luvun alussa, he jättivät taakseen vilkkaan teollisuuskaupungin. Heidän taloudellisella panoksellaan, kansainvälisillä yhteyksillään ja edistyksellisyydellään oli valtava merkitys Tampereen kehitykselle ja kasvulle 1800-luvulla.

Nottbeckien lähdettyä Tampereelta Milavida nimettiin uudelleen Näsilinnaksi ja vuonna 1908 tänne avattiin Tampereen ensimmäinen museo, Hämeen museo. Hämeen museo toimi tässä rakennuksessa vuoteen 1998 asti, jolloin se suljettiin odottamaan palatsin kunnostamista. Näsilinna oli tyhjillään ja odotti remonttia 17 vuoden ajan. Lopulta vuonna 2015 palatsi avattiin uudistettuna jälleen yleisölle.